

PRINCÍP DUCHOVNEJ EKONÓMIE

RUDOLF STEINER

GA 111

IV. Výsledky duchovno-vedeckých výskumov evolúcie ľudstva: I

29. marca 1909, Rím

Dnes večer budeme hovoriť o hriechu, prvotnom hriechu, chorobe a tak ďalej. Pozrime sa najprv späť do minulosti a potom dovoľme budúcnosti prejsť našimi duchovnými očami. Máme pred našou modernou dobu Rím a Atény, ktorým predchádzalo egyptsko-chaldejské obdobie; skutočné historické záznamy z doby predtým chýbajú. Pre tieto staršie prehistorické epochy však existujú dva zdroje, ktoré môžu poskytnúť informácie; staroveké náboženské nauky pre tých, ktorí ich vedia dešifrovať a retrospektívne obrazy, ktoré dokáže vnímať jasnozrivé vedomie. Práve o tom druhom chceme diskutovať.

Všetko na zemi podlieha zákonom evolúcie, a to platí najmä pre život ľudskej duše. Život duše v dávnych dobách bol odlišný od toho, čo je dnes. V praveku, tisíce rokov v minulosti, bol rozsah duší ľudských bytostí v Európe, Ázii a Afrike oveľa širší a komplexnejší ako rozsah ľudských bytostí našej doby. Iste, nemali taký druh mysle, ktorý nám umožňuje čítať alebo počítať, ale mali primitívnu jasnozrivosť a úžasnú pamäť, o ktorej naši nemôžu mať ani najmenšie tušenie. Neskôr uvidíme, prečo to tak bolo.

Aby ste mali predstavu o tom, ako títo pravekí ľudia vnímali svet, poviem vám napríklad, že keď sa prebudili do denného vedomia, videli všetko obklopené aurou. Zjavil sa im napríklad kvet

obklopený kruhom svetla podobným tomu, ktorý vidíme okolo svetla pouličných lúčov vo večernej hmle. A počas spánku boli tieto ľudské bytosti schopné vnímať dušu-duchovné bytosti v ich plnej realite. Ľudské bytosti sa postupne naučili vidieť obrisy predmetov jasnejšie, ale súčasne a priamo úmerne ich schopnostiam sa tak znižovala vedomá interakcia s duchovným svetom a bytosťami v ňom; úplne to prestalo, keď sa ego individualizovalo v každej jednej bytosti.

Aj Zem mala v týchto raných vekoch celkom inú konfiguráciu. Ľudské bytosti žili v iných regiónoch a na iných kontinentoch a naši predkovia žili na kontinente, ktorý teraz pokrýva Atlantický oceán. Tradičný názov pre tento kontinent je Atlantída a jej zmiznutie, ako aj legenda o univerzálnej potope súvisí s mýtmi všetkých národov. Atlantská kultúra bola veľkolepá a ľudstvo jej zničením stratilo mnoho dôležitých poznatkov, poznatkov, ktoré sa teraz dajú získať len s veľkými ťažkosťami. Tak ako my v našich časoch vieme využiť silu skrytú vo fosílnych rastlinách – uhlí – pre obchod a priemysel, tak starí Atlantčania vedeli, ako využiť hnacie sily v obilí ako energiu, napríklad na účely pohonu svojich leteckých dopravných prostriedkov, ktorý sa pohyboval len kúsok nad zemou vo vzduchu, ktorý bol oveľa hustejší ako ten náš.

Pozrime sa teraz na fyzický organizmus atlantského jedinca. Malo to zvláštnu vlastnosť, že éterické telo nebolo úplne totožné s fyzickým telom a že hlava éterického tela vyčnievala za hlavu fyzického tela. Táto zvláštnosť je spojená s jasnovidnými schopnosťami Atlantčanov, tiež s ich mimoriadnou pamäťou a s ich magickými silami. Hlava éteru mala špeciálny a centrálny bod vnímania.

Keď sa éterická hlava v priebehu evolúcie viac a viac sťahovala do fyzickej hlavy, profil sa zmenil. Teraz máme v tomto bode orgán, ktorého vývoj obnoví silu jasnozrivosti v ľudstve: epifýzu. A tak sa jasnovidná sila Atlantčanov, ako aj ich obrovská pamäť a ich

magické sily postupne vytrácali; a namiesto toho sme rozvíjali našu súčasnú schopnosť myslieť a robiť matematiku.

Keď ideme ešte ďalej, nachádzame ďalšie katastrofy. Sopky, ktoré máme dnes, sú poslednými zvyškami epochy, keď boli celé časti zeme zničené ohňom. Kontinent, ktorý v tých časoch zahynul, je označený názvom „Lemúria“ a bola to oblasť, ktorú dnes z veľkej časti zaberá Tichý a Indický oceán. Obyvatelia tohto kontinentu mali telá, ktoré boli celkom odlišné od ľudských tiel v našom veku a podľa našich štandardov by vyzerali groteskne. Vzťah fyzického k astrálnemu telu bol u tých raných ľudských bytostí odlišný. Temeno hlavy bolo otvorené a týmto otvorom prenikali lúče svetla, takže hlavu obklopovala žiarivá aura, čo dávalo človeku dojem, že má navrchu lampáš. Posledný zvyšok tejto lemurskej hlavovej štruktúry môžeme dnes vidieť, keď sa pozrieme na hlavu novonarodeného dieťaťa a objavíme malý otvor na vrchu, ktorý zostáva otvorený asi rok alebo trochu dlhšie. Telá Lemuriánov mali gigantické rozmery a boli vyrobené z jemnej hmoty, takmer želatíny.

Ľudské bytosti v lemurskom veku neboli vôbec nezávislé a mohli robiť len veci, ku ktorým boli inšpirované duchovnými silami, v ktorých boli, takpovediac, zakorenené. Prijímajúc všetko od týchto síl, konali, ako keby ich poháňal inštinkt duše. V tomto čase sa prejavil mocný účinok duchovných bytostí, ktoré nezostúpili do fyzickej inkarnácie. Tieto bytosti, ktoré neboli dobre naklonené ľudstvu, mali taký vplyv na ľudstvo, že dosiahlo nezávislosť, ktorá mu doteraz chýbala. Podľa Božej prozreteľnosti malo ľudstvo určite jedného dňa dosiahnuť túto nezávislosť, ale len vplyvom týchto bytostí sa táto nezávislosť zrodila tak skoro. Tieto bytosti spolu s ostatnými silami vkĺzli do astrálnych tiel ľudí, ktorí ešte nevstúpili do blízkeho vzťahu s vlastnou podstatou, a udelili im akúsi silu vôle, ktorá by im umožnila páchať zlo. len astrálny a neriadený rozumom. Vplyv týchto síl, nazývaných luciferské sily,

ako vidíme, môže byť dobrý alebo zlý, pretože na jednej strane zviadli ľudstvo na scestie a na druhej strane mu dali slobodu. Dnešné vedomie má svoj pôvod v jasnovidnom vedomí, ktoré, ako sa vraciame späť do ľudskej evolúcie, nachádzame čoraz rozvinutejšie. Lemuovia boli schopní vnímať veci len svojou dušou. Neboli napríklad schopní vnímať tvar, farbu alebo vonkajšie vlastnosti kvetu. Odhalilo sa im to ako žiariaca astrálna konfigurácia, ktorú vnímali akýmsi vnútorným orgánom. Podľa Božieho plánu ľudia nemali vnímať svet vonkajšími zmyslovými orgánmi pred polovicou atlantského obdobia, ale luciferské sily to urobili skôr, v čase, keď ľudské inštinkty ešte nedozreli. To predstavuje „Pád“ ľudstva. Náboženské dokumenty nám hovoria, že had otvoril človeku oči, ale bez zásahu Lucifera by ľudské telo nebolo také pevné ako teraz a atlantské ľudstvo by bolo schopné vidieť duchovnú stránku všetkých vecí. Namiesto toho človek upadol do hriechu, ilúzie a omylu, a aby to bolo ešte horšie, uprostred atlantského obdobia bol tiež vystavený vplyvu ahrimanských síl. Luciferské sily pôsobili na astrálnom tele, ale ahrimanské sily pôsobili na éterickom tele, najmä na éterovej hlave. Tým sa mnoho ľudských bytostí dostalo do omylu, keď si pomýlili fyzický svet so svetom pravdy. Názov „Ahrimanic“ pochádza z Ahrimanu, pomenovania, ktoré dali Peržania tomuto chybnému princípu. Zoroaster povedal svojim ľuďom o Ahrimanovi, varoval ich pred ním a nabádal ich, aby sa stali jedným s Ahura Mazdao – Ormuzd. Ahriman je totožný s Mefistofelom a nemá nič spoločné s Luciferom. Mefistofeles pochádza z hebrejského slova *me-phis-to-pel*, čo znamená klamár, podvodník. Satan v Biblii je tiež Ahriman, nie Lucifer. Staroveká Atlantída bola v priebehu storočí postupne zničená záplavami a obyvatelia, ktorí zostali po katastrofe, sa stiahli do oblastí, ktoré boli ušetrené, ako je Ázia, Afrika a Amerika. Prvým regiónom, v ktorom sa atlantská kultúra ďalej rozvíjala, bola oblasť, ktorá sa neskôr začala nazývať India. Tam si ľudia uchovali

jasnú spomienku na skoršie jasnovidenie a na vnímanie duchovného sveta. Pre ich učiteľov – Rišiov – preto nebolo ťažké upriamiť ich pozornosť na duchovnú stránku sveta a zasvätenie bolo ľahké dosiahnuť. Jasnozrivosť nebola nikdy úplne stratená; až do Kristových čias vždy existovali nejakí jasnovidci. Pozostatok tejto primitívnej formy jasnovidectva môžeme rozpoznať v mytológii, v ktorej ústredným záujmom boli bytosti, ktoré skutočne žili, ako Zeus, Apollo atď. Hoci ahrimanský vplyv začal v epoche Atlantídy, ako sme už povedali, svoju plnú silu rozvinul až neskôr v evolúcii ľudstva. Starovekí Indiáni boli dostatočne chránení pred Ahrimanom; pre nich fyzický svet nebol nikdy nič iné ako *mája*, ilúzia. Až v najstaršom perzskom období Zarathustry začali ľudia pripisovať hodnotu fyzickému svetu a tým sa dostali do moci Ahrimana. To nám objasňuje Zarathustrovo napomenutie, o ktorom sme hovorili predtým.

Keď sa vývoj ľudstva dostal do gréckeho obdobia, ľudské bytosti boli konfrontované s ďalšou silou, ktorá ich začala hnať späť do duchovného sveta, z ktorého boli akoby vyhnaní už od lemurského veku. Touto novou silou bol Kristov princíp, ktorý vstúpil do Ježiša Nazaretského a prenikol do Jeho troch tiel – fyzického, éterického a astrálneho. Keď je ľudská duša úplne presiaknutá Kristovým princípom, ahrimanské a luciferské sily budú porazené a prostredníctvom tohto princípu sa evolúcia zvráti. Kristus by nebol schopný ovplyvniť ľudstvo, keby jeho príchod nebol ohlásený dlho predtým, ako sa skutočne zjavil. Vnútorne však ľudstvo vždy viedol Kristus; môžeme to vyvodiť z veľkolepých obrazov, ktorými bol Jeho príchod prorokovaný. Kto iný mohol inšpirovať také silné predstavy? Bezprostredne po tajomstve Golgoty, keď Kristova krv tiekla z piatich rán a Jeho duch prenikal do najnižších sfér, priniesla Kristova inkarnácia pozoruhodnú zmenu vo fyzickom, éterickom a astrálnom tele ľudstva. Kristove éterické a astrálne telá sa množili ako zrnko semena a duchovný svet bol naplnený týmito

kópiami. Napríklad ľudia žijúci v období od piateho alebo šiesteho do desiateho storočia, ktorí sa dostatočne rozvinuli, dostali pri svojom narodení takýto odtlačok Krista-vtelenia Ježiša Nazaretského. Svätý Augustín je jednotlivec, u ktorého je takáto účasť na éterickom tele Kristovom najzreteľnejšia a tejto skutočnosti treba pripísať veľký význam jeho života. Na druhej strane, Kristovo astrálne telo bolo včlenené do ľudských bytostí približne od desiateho do šestnásteho storočia, a to vysvetľuje vzhlád ľudí, ktorí boli obdarení mimoriadnou pokorou a cnosťou, ako napríklad svätý František z Assisi a veľkí dominikáni, ktorý odrážal úžasné astrálne vlastnosti Krista. Títo jednotlivci boli preniknutí takým jasným obrazom veľkých právd, ktoré praktizovali počas svojho života. Naproti tomu svätý Augustín nebol nikdy bez pochybností a vždy prežíval konflikt medzi teóriou a praxou. Z veľkých dominikánov svätý Tomáš Akvinský je obzvlášť pozoruhodný, pretože ako uvidíme neskôr, vo vysokej miere sa v ňom prejavil vplyv astrálneho tela Kristovho. Počnúc šestnástym storočím sa kópie Krista-Ega začínajú vplietajú do ega niekoľkých individualít, jednou z nich je Christian Rosenkreutz, prvý Rosikrucian. Tento jav viedol k uskutočniteľnosti dôvernejšieho vzťahu s Kristom, ako to odhaľuje ezoterické učenie.

Kristova moc urobí ľudské bytosti dokonalejšími, zduchovnía ich a privedie ich späť do duchovného sveta. Ľudstvo rozvíjalo svoj rozum na úkor jasnozrivosti; Kristova moc umožní ľudským bytostiam učiť sa na tejto zemi a znovu vzostúpiť s tým, čo na zemi nadobudli. Ľudské bytosti pochádzajú od Otca a Kristova moc ich privedie späť k Otcovi.